

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-1-17 (Menfi Tespit/Muafiyet)
Karar Sayısı : 09-30/644-152
Karar Tarihi : 24.6.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER: İsmail Atalay YOLCU, Mehmet Akif KAYAR, Şamil PİŞMAF,
Tuğçe KOYUNCU

C. BİLDİRİMDE

20

BULUNAN : Gürpet Petrol-Fikret GÜRE
Temsilcisi: Av. İbrahim GÜL
Gül Hukuk Ofisi Mithatpaşa Cad. No:13/12 06420 Kızılay/Ankara

D. TARAFLAR

: - Gürpet Petrol-Fikret GÜRE
İbrahim Turan Cad. No:153 Menderes/İzmir
- Shell&Turcas Petrol A.Ş.
Karamancılar İş Merkezi Gülbahar Mah.
Salih Tozan Sok. No:18 B Blok Esentepe, Şişli/İstanbul

30

E. DOSYA KONUSU: Shell&Turcas Petrol A.Ş. ile Gürpet Petrol - Fikret GÜRE arasında yapılan dikey anlaşmaya menfi tespit verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 23.2.2009 tarih ve 1407 sayı ile giren bildirim üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4, 5 ve 8. maddeleri ile 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 18.6.2009 tarih, 2009-1-4/MM-17-İAY sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Raporu, 19.6.2009 tarih, REK.0.05.00.00-130/94 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-30 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

Shell & Turcas ile Gürpet arasında imzalanan 30.9.1999 tarihli protokol, 27.9.1999 tarihli resmi senet ve son olarak 30.9.2004 tarihli bayilik sözleşmesinden oluşan dikey anlaşmaya 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği,

-18.9.2005 tarihi itibarıyla taraflar arasındaki dikey anlaşmanın ve bununla bağlantılı kira sözleşmesinin bakiye süresinin 5 yıldan fazla olması nedeniyle, dikey anlaşmanın kira sözleşmesi de dahil olmak üzere 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile

50 tanınan muafiyetten yararlanma ve uygulanma olanağının mevcut olduğu, bu aşamada Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet değerlendirmesine gerek bulunmadığı ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Gürpet Petrol-Fikret GÜRE (Gürpet)

60 Şahıs şirketi olan Gürpet, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan (EPDK) aldığı 21.3.2005 tarihli Bayilik Lisansı ile İzmir ili sınırları içerisinde, istasyonlu akaryakıt bayilik faaliyeti ile iştigal etmektedir.

H.1.2 Shell&Turcas A.Ş. (Shell&Turcas)

70 Türkpetrol ve Madeni Yağlar T.A.Ş. ile İngiliz Burmah Castrol firması ile ortaklaşa kurulan Turcas Petrolcülük A.Ş. (Turcas), Tabaş Petrolcülük A.Ş. (Tabaş) tarafından satın alınmış olup 1999 yılında iki şirket Turcas Petrol A.Ş. unvanı altında birleşmiştir. Rekabet Kurulunun 06-08/103-29 sayı ve 02.02.2006 tarihli kararı ile izin verilen işlem sonucunda ise Turcas Petrol A.Ş. ve The Shell Company of Turkey Ltd., Shell&Turcas Petrol A.Ş. unvanlı ortak girişim şirketi çatısı altında faaliyetlerini birleştirmişlerdir. Şirketin sermaye aşağıda yer almaktadır:

Tablo 1: Shell & Turcas Hissedarlık Yapısı

Hissedar Adı	Hisse Oranı (%)
The Shell Company of Turkey Limited	66,999
Turcas Petrol A.Ş.	30
The Mexican Eagle Oil Company Limited	0
Anglo-Saxon Petroleum Company	0
Shell International Holdings Limited	0

Dosyada yer alan ve EPDK tarafından hazırlanan 2008 yılı Petrol Piyasası Raporu'na göre, Shell & Turcas'ın benzin türlerinde pazar payının %29,6, motorin türlerinde ise 20,6 düzeyinde olduğu görülmektedir.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

80 İnceleme konusu sözleşmelerin kapsamı göz önüne alındığında, bildirim konusu işlem bakımından ilgili ürün pazarları "*beyaz akaryakıt ürünleri*", "*oto-LPG*" ve "*madeni yağ*" pazarları olarak belirlenmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

90 Gerek beyaz akaryakıt ürünleri ve oto-LPG gerekse madeni yağ dağıtım faaliyetlerinin yurt çapında gerçekleştirilmesi ve ilgili hizmetler bakımından rekabet şartlarının farklılaşmasına neden olacak bir unsur bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar "*Türkiye*" olarak kabul edilmiştir.

H.3. Değerlendirme

Dosya konusu başvuruda özetle, Gürpet ile Tabaş arasında yapılan protokol gereğince taraflar arasında 30.9.1999 tarihinde bayilik sözleşmesi imzalandığı ve aynı protokol uyarınca 27.9.1999 tarihli resmi senet çerçevesinde Gürpet'e ait İzmir ili Menderes ilçesi Cumaovası Köyü Damlar Mevkiinde bulunan tapunun 18 pafta 3053 parselinde kayıtlı taşınmazın Tabaş'a 16 yıl 2 ay süre ile (27.11.2015 tarihine kadar) kiraya verildiği, anlaşmanın sağlayıcı tarafında, yukarıda değinilen ve Gürpet'in iradesi dışında gerçekleşen birleşme ve devralma kaynaklı değişimler neticesinde başvuru konusu anlaşmanın bir süre Turcas'la, halihazırda ise Shell&Turcas'la sürdürüldüğü belirtilmekte, anlaşmanın 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti kapsamında olup olmadığı, söz konusu anlaşmaya 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit verilip verilemeyeceği veya anlaşmanın Kanun'un 4. maddesinin uygulanmasından bireysel olarak muaf tutulup tutulamayacağı hususunda Rekabet Kurulu tarafından karar verilmesi talep edilmektedir.

2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde *"üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar"* dikey anlaşmalar olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede, taraflar arasındaki bildirim konusu anlaşmanın Tebliğ'in 2. maddesi anlamında bir dikey anlaşma olduğu anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte, taraflar arasındaki dikey ilişki yalnızca bayilik sözleşmesinden ibaret olmayıp, Kurul tarafından bu tür bayilik sözleşmelerine ilişkin olarak daha önce verilen 5.3.2009 tarihli ve 09-09/186-56 sayılı kararında yer alan, *"...Söz konusu görüş ve değerlendirmelerin tamamı incelendiğinde, bayi ile dağıtıcı arasında imzalanan bayilik sözleşmesi ile intifa veya benzer etkiye sahip sözleşmelerin tamamının, aralarındaki hukuki ve/veya iktisadi ilişki nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında tek bir anlaşma şeklinde değerlendirilmesi ve bir bütün halinde 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygunluklarının değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır."* şeklindeki hükmün bu dosya bakımından da geçerli olduğu görülmektedir. Bu bakımdan, taraflar arasındaki 30.9.1999 tarihli protokol çerçevesinde imzalanan bayilik sözleşmesi ve bu sözleşmenin mütemmimi niteliğindeki kira sözleşmesinden oluşan dikey ilişkinin, 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in ilgili hükümleri çerçevesinde bir bütün olarak mütalaa olunması gerekmektedir.

H.3.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

Dosya ekinde yer alan protokol ve sözleşmenin incelenmesinden,

- Gürpet ile Tabaş (Shell & Turcas) arasında imzalanan ve taraflar arasındaki anlaşmaya esas teşkil eden 30.9.1999¹ tarihli "protokol"ün 6. maddesinde yer alan *"Bayi, istasyonda münhasıran Tabaş'tan satın alacağı beyaz ürünleri istasyonda satacağını hem Bayilik Sözleşmesinde hem de taahhütnamede kabul ve taahhüt ettiğinden, Tabaş, sözleşme süresince dilediği tarihlerde marker testi, numarator kontrolü gibi bilcümle kontrolleri yapmaya ...yetkilidir"* ve
- Gürpet ile Tabaş ve Turcas (Shell & Turcas) arasında en son imzalanan 30.9.2004 tarihli "bayilik sözleşmesinin" 1. maddesinde yer alan *"BAYİ, tapuda İzmir İli,*

¹ Tarih taraf vekilince başvuru dilekçesinde beyan edilmekte olup, protokol üzerinde tarih bulunmamaktadır.

Menderes İlçesi, Cumaovası Köyü,...-... Mahallesi, Damlar Mevkii, Pafta 18, Ada ...-..., Parsel 3053, cilt 43, Sahife 4166, olarak kayıtlı taşınmazda kurulu bulunan/kurulacak akaryakıt satış/servis istasyonunu (Kısaca İSTASYON) varsa bunun otel/motel/lokanta/kafeterya/market gibi eklentilerini; münhasıran TABAŞ'dan veya TABAŞ'ın göstereceği yerlerden temin edilecek petrol ürünlerinin ve sair malların üçüncü kişilere satışında ve teşhirinde ... kullanılmak üzere kendi nam ve hesabına işletmeyi kabul ve taahhüt eder.”

150 hükümleri ile Gürpet üzerine getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü, anlaşmanın süresi, ilgili pazarın yapısı ve özellikle Shell&Turcas'ın beyaz akaryakıt ürünleri pazarında sahip olduğu pazar payı ile birlikte değerlendirildiğinde, bahse konu sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma niteliğinde olduğu, bu nedenle Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği anlaşılmaktadır.

H.3.2. Anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ Bakımından Değerlendirilmesi

160 Yukarıda yer verilen 5.3.2009 tarihli ve 09-09/186-56 sayılı kararda Rekabet Kurulu tarafından; *“Taraflar arasında yapılan dikey anlaşma ile alıcıya (bayiye) yüklenen rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tespitinde, dikey ilişkinin başladığı tarih ile söz konusu ilişkinin kesintisiz olarak devam ettiği en son tarih arasında geçen sürenin dikkate alınması gerekmektedir. Sağlayıcı (dağıtıcı – dağıtım şirketi) ile alıcı (bayi) arasında akdedilen intifa ya da benzer etkiye sahip başka bir sözleşmenin varlığında, taraflar arasındaki bayilik sözleşmesi yenilenmiş dahi olsa dikey ilişkinin kesintiye uğramasından bahsedilemeyecektir. Bu şekilde yapılan değerlendirmeye göre; taraflar arasında akdedilen ve rekabet etmeme yükümlülüğü içeren dikey anlaşmaların kesintisiz olarak 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen beş yıllık süreyi aştığı yahut bu süreyi aşacak şekilde düzenlendiği durumlarda, beş yılı aşan süreler bakımından 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen muafiyet koşulları ortadan kalkmaktadır”.* şeklinde değerlendirme yapılmıştır.

180 Bildirim formuna göre; Gürpet ile Shell&Turcas arasındaki dikey anlaşmaya esas teşkil eden sözleşmelerden Gürpet ve Tabaş arasında imzalanan protokol 30.9.1999 tarihlidir. Yine söz konusu protokol çerçevesinde Gürpet tarafından Tabaş'a 27.9.1999 tarihinden itibaren 16 yıl 2 ay süreli olarak kiracılık hakkı tanınmış ve buna ilişkin olarak taraflar arasında kira sözleşmesi ile tapu sicil memurluğu huzurluğunda resmi senet düzenlenmiştir. Taraflar arasındaki dikey ilişki kapsamında imzalanan en son tarihli bayilik sözleşmesi ise 30.9.2004 tarihlidir. Dolayısıyla, Kurulun yukarıda zikredilen kararında da ortaya konulan esaslar çerçevesinde; Gürpet ile Tabaş ve Turcas halefi

180 Shell&Turcas arasındaki dikey anlaşmanın 16 yıl 2 aylık süre için geçerli olmak üzere 27.9.1999 tarihinde başladığı ve karara konu rapor tarihi itibarıyla kesintisiz olarak sürdürüldüğü anlaşılmaktadır.

Bu bakımdan taraflar arasından 27.9.1999 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanan dikey anlaşmanın 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanacağı ve Kanun'un 4. maddesindeki yasaklama hükmünün uygulanmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

190 Diğer taraftan, başvuru kapsamında bireysel muafiyet talebi de bulunmakla birlikte, taraflar arasındaki anlaşmanın yeni bir anlaşma olmaması ve halihazırda 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanması nedeniyle, bu

aşamada anlaşmaya ilişkin olarak Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde ilave bir muafiyet değerlendirmesi yapılmasına gerek görülmemiştir.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Shell&Turcas Petrol A.ř. ile Gürpet Petrol - Fikret GÜRE arasındaki 30.9.1999 tarihli protokol, 27.9.1999 tarihli resmi senet ve 30.9.2004 tarihli bayilik sözleşmesinden oluşan dikey anlaşmaya 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
2. 18.9.2005 tarihi itibarıyla taraflar arasındaki dikey anlaşmanın ve bununla bağlantılı kira sözleşmesinin bakiye süresinin 5 yıldan fazla olması nedeniyle, dikey anlaşmanın kira sözleşmesi de dahil olmak üzere 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,
3. 4054 sayılı kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet değerlendirmesine gerek olmadığına

OYBİRLİğİ ile karar verilmiştir..